

GEMEENTE EEMNES

Discussiestuk Commissie BSM/Ruimte

Datum: 12 februari 2024

Onderwerp: aanwijzing zoekgebied 75 (Eemnes) als voorkeursgebied voor windenergie

Doel: richtinggevend

Inleiding

Op 11 januari heeft de gemeente een brief met bijlagen ontvangen van de provincie Utrecht. Daarin licht de provincie toe welke gebieden zij als 'geschikt voor de ontwikkeling van windturbines' heeft aangewezen. In het onderzoek van de provincie waren drie mogelijke gebieden in Eemnes opgenomen.

Het gebied langs de A1 viel al af tijdens het onderzoek vanwege een uitbreiding van het weidevogelkerngebied. De tweede locatie, ten noorden van Eemnes, behoort niet tot de meest geschikte gebieden binnen Amersfoort. De derde locatie, bij het verkeersknooppunt Eemnes, is door de provincie wél aangewezen als voorkeurslocatie. Windturbines aan laten sluiten bij bestaande infrastructuur (snelwegen) is een belangrijk criterium voor de provincie. Op basis van de RES 1.0 wordt er voor de regio Amersfoort gestreefd naar 200 GWh aan windenergie (0.2 TWh).

Voor de regio Amersfoort zijn de volgende gebieden aangewezen als voorkeurslocatie, met daarbij het mogelijke aantal windturbines:

- 75 – Eemnes	2 turbines
- 84 – Leusden. Amersfoort, Soest	6 turbines
- 93 – Leusden, Woudenberg	3 turbines

Mocht de provincie uiteindelijk zelf tot aanwijzing van locaties overgaan, dan is het zeer aannemelijk dat Eemnes daarbij zit, onder andere in het kader van 'verdeling van de last' tussen gemeenten met voorkeurslocaties.

Er zijn ook twee gebieden waarvoor gemeenten zelf het initiatief hebben genomen om tot ontwikkeling van windturbines over te gaan, nl:

- 81 – Soest en Amersfoort	potentie: 77,1 tot 85,3 GWh (max. 4 x 241m)
- 89 – Amersfoort	potentie: 32,3 tot 43,2 GWh (max. 2 x 241m)

Tussen nu en 11 juli verwacht de provincie duidelijkheid van alle gemeenten over de ontwikkeling van grootschalige energieopwekking, bij voorkeur windenergie. Mochten de reacties van alle gemeenten tezamen niet optellen tot het energiebod uit de RES, dan zal de provincie overgaan tot aanwijzingen van windlocaties. De indruk is dat het proces van de provincie voldoende robuust is om raad-van-state-proof te zijn.

Het college van B&W vindt het belangrijk dat er een breed gedragen besluit vanuit Eemnes komt. In deze memo worden drie mogelijke routes toegelicht die de gemeente kan lopen. Het college wil inventariseren welke route de voorkeur heeft van de raad en wat zij hierbij als randvoorwaarden wil stellen.

Keuze zoekgebied Eemnes

Via een multi-criteria-analyse is zoekgebied 75 in Eemnes gekozen als zoekgebied. Het is belangrijk om te realiseren dat zoekgebied 75 in Eemnes gekozen is omdat het, ten opzichte van andere zoekgebieden, een geschikt gebied is. In het planMer is het volgende te lezen:

- Relatief weinig negatieve effecten op de leefomgeving. Er zijn respectievelijk 4, 139 en 775 gevoelige objecten (woningen) binnen 500, 750 en 1.000 meter.
- Ecologie is een aandachtspunt. Naar verwachting zijn er in dit onderzoeksgebied vleermuissoorten aanwezig die gevoelig zijn voor aanvaringen, habitatverlies en verstoring
- Voor de thema's landschap, cultuurhistorie & archeologie, water en recreatie worden geen grote negatieve milieueffecten verwacht.
- Het zoekgebied sluit aan bij de A27 en scoort daardoor positief op de aansluiting bij landschappelijke structuren. Dit noemt de provincie ook wel 'optimalisatie infrastructuur'. De uitleg die de provincie daarbij geeft is dat er voor alle zoekgebieden is gekeken of er binnen 250 meter van het zoekgebied ook infrastructuur (bijvoorbeeld een snelweg) ligt.

De belangrijkste drie criteria voor de multi-criteria-analyse zijn leefomgeving, ecologie en clustering. De provincie heeft aangegeven dat als de criteria en de wegingsfactor van de criteria net iets anders worden, zoekgebied 75 in Eemnes alsnog bij de laatste 27 zoekgebieden hoort.

Mogelijke routes voor de gemeente Eemnes

1. Eemnes neemt geen besluit en laat het initiatief bij de provincie

Dit zou betekenen dat Eemnes niet actief een (extra) bijdrage gaat leveren aan het realiseren van het RES-bod uit de RES 1.0 regio Amersfoort. Er is een reëel risico dat dit uiteindelijk zal leiden tot een provinciaal besluit voor plaatsing van windturbines in Eemnes. De provincie zal dan sturen op het maximaliseren van het te plaatsen vermogen, om op die wijze ook maximaal bij te dragen aan de RES-opgave in de regio Amersfoort. Daarnaast zal de locatie voor windturbines dan vallen binnen het voorkeursgebied van de provincie; ten noorden van de A1/ten oosten van de A27. De gemeente zal weinig of geen invloed kunnen uitoefenen op de uiteindelijke keuzes van de provincie (locatie en hoogte van de turbines, lokaal eigendom).

In dit scenario is het onwaarschijnlijk dat de adviezen van het Eemnesser burgerforum integraal zullen worden meegenomen in de ontwikkelingen.

Naast Eemnes zijn er binnen de RES-regio Amersfoort alleen in de gemeente Leusden voorkeursgebieden voor wind aangewezen.

2. Eemnes verzoekt de provincie om het initiatief te nemen

Dit scenario vraagt om een raadsbesluit van deze strekking. De provincie zal dan, net als bij de hierboven beschreven route, het initiatief nemen. Het ligt voor de hand dat zij dat dan in nauwere samenwerking, en in goed overleg met de gemeente zal doen. De provincie zal echter nog steeds sturen op het maximaliseren van de energieopbrengst uit windenergie, en dat binnen het door haar aangegeven zoekgebied ten noorden van de A1/ten oosten van de A27. Een uitwisseling van wind voor zon is niet in het belang van de provincie, en zal in dit scenario waarschijnlijk niet actief door de provincie worden nagestreefd.

Wél mag worden aangenomen dat de uitkomsten van het Eemnesser burgerforum zoveel mogelijk worden meegenomen in de ontwikkelingen.

3. Besluiten om zelf de ontwikkeling van grootschalige energieopwekking op te pakken.

In dit scenario houdt Eemnes zelf de volledige regie. Daarbij kan de gemeente zelfstandig bepalen welk gebied in Eemnes zich het beste leent voor de grootschalige opwekking van energie, ook als dit buiten het voorkeursgebied van de provincie ligt. Wind zal een onderdeel moeten zijn van de ontwikkeling, maar de gemeente houdt zelf de regie over de locatie(s) en de omvang van deze ontwikkeling, en de mogelijke combinatie met zon. Voor zon geldt dat de ontwikkeling relatief snel kan (ruim voor 2029) vanwege de beschikbare netaansluiting bij zonneveld 1, en het draagvlak voor deze ontwikkeling.

Bij deze route kunnen alle gemeentelijke voorkeuren en voorwaarden worden meegenomen. De provincie heeft aangegeven dat zij daarbij niet van de gemeente zal eisen dat het gaat om de ontwikkeling van meer dan één windturbine (al heeft dat wel de voorkeur van de provincie).

Binnen dit scenario kan de gemeente sturen op een maximaal lokaal eigendom, meer dan de 50% die in het provinciale beleid is opgenomen. Bovendien kan de gemeente de uitkomsten van het Eemnesser burgerforum ten aanzien van wind maximaal toepassen.

Ook kan Eemnes, samen met de andere gemeenten binnen de RES-regio, actief werken aan het uitwisselen van windenergie voor zonne-energie.

Kader voor discussie

Het college van B&W zal in de komende maanden één van de routes moeten gaan voorbereiden, zodat wij voor het zomerreces ons antwoord aan de provincie kunnen sturen. Daarvoor zal het college moeten weten welke richting de voorkeur van uw raad heeft, en welke randvoorwaarden voor uw raad daarbij van belang zijn.

Het college wil graag de discussie voeren op basis van de feitelijke informatie die we tot onze beschikking hebben. In aanvulling op de brief met bijlagen van 11 januari, vindt u hieronder verdere informatie naar aanleiding van het gesprek met de provincie.

Aanvullende informatie

In aanvulling op de formele brief met bijlagen van de provincie vindt u hieronder informatie die o.a. naar voren is gekomen uit het gesprek van afgelopen maandag met de verantwoordelijke ambtenaar van de provincie:

- RES regio Amersfoort: Binnen de gemeente is het niet mogelijk om wind voor zon uit te wisselen. Binnen de regio is dit wel mogelijk. Als RES regio Amersfoort hebben we een bod van 0,5 TWh gedaan. Indien we als RES-regio een gedegen plan kunnen presenteren waarbij we de benodigde 0,5 TWh kunnen opwekken door middel van een combinatie van zonne- en

windenergie in de gehele regio, zal de provincie zich terugtrekken en niet overgaan tot het aanwijzen van gebieden.

- Netaansluiting Stedin: De provincie heeft ons laten weten dat er bij de keuze voor het zoekgebied al overleg heeft plaatsgevonden met Stedin over de aansluiting van windturbines op het netwerk. Daarbij heeft de provincie aangegeven dat er op die aansluiting ook een zonneveld zou passen (in plaats van een windturbine). Een aandachtspunt hierbij is dat een zonneveld slechts een derde van de opbrengst genereert ten opzicht van een windturbine op dezelfde netaansluiting.
- Standpunt provincie: De provincie behoudt hun standpunt tot de deadline van 11 juli 2024. Ze zullen het zoekgebied niet intrekken voor 11 juli 2024.

Onzekere informatie

In het gesprek met de verantwoordelijke provincieambtenaar hebben wij ook een aantal vragen gesteld waarop geen direct antwoord beschikbaar was. De provincie zal op korte termijn deze onderwerpen zoveel mogelijk toelichten.

- Burgerforum: Het is nog onbekend of de provincie het advies van het burgerforum over wind heeft meegenomen bij de keuze voor het zoekgebied in Eemnes. Wij hebben de provincie gevraagd of zij het advies hebben meegenomen in de beslissing, en zo ja, waar zien we dit terug in de onderbouwing en zo nee, waarom is het advies niet meegenomen.
- Referentieturbine: We weten dat de provincie in de planMER gerekend heeft met een referentieturbine (turbine van 241 m hoog). We weten echter niet of dit voor Eemnes ook de geschikte turbine zou zijn, omdat voor het maken van dergelijke scenario's veel meer tijd nodig is. Het doel van de discussie vandaag is dus niet om na te denken over verschillende scenario's met verschillende windturbines.
- Locatie windturbine(s): In het planMER is vermeld met welke afstandsnormen de provincie heeft gerekend. De afstandsnormen wijken af van het voorstel (nog niet vastgesteld) voor de nieuwe landelijke normen.
- Vergoeding provincie: Het is nog onbekend of de provincie een vergoeding zet tegenover de ambtelijke uren en de kosten die de gemeente moet maken voor dit traject. Deze vraag hebben wij uitstaan bij de provincie.